

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ МЕДІАГРАМОТНОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ІЗ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Чорна А. В.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри інформатики і кібернетики
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
вул. Наукового містечка, 59, Запоріжжя, Україна
orcid.org/0000-0002-0062-1144
chornaa@mdpui.org.ua*

Сердюк І. М.

*старший викладач кафедри інформатики і кібернетики
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
вул. Наукового містечка, 59, Запоріжжя, Україна
orcid.org/0000-0001-6808-0586
serdiuk_iryua@mdpui.org.ua*

Ключові слова: сучасний стан розвитку медіаграмотності, професійна підготовка, фахівці із цифрових технологій, освітні програми, критичне мислення, адаптація до технологічних змін.

Стаття присвячена вивченню сучасного стану розвитку медіаграмотності серед фахівців із цифрових технологій з метою виявлення ключових напрямів, викликів і можливостей для покращення їхньої освітньої підготовки. Праця спирається на застосування теоретичних методів дослідження, що включає аналіз наукової літератури, систематизацію та критичний огляд наявних досліджень у галузі медіаграмотності. У роботі також застосовано методи синтезу для інтеграції знань із різних джерел, оцінку тенденцій і визначення перспективних напрямів розвитку медіаграмотності серед фахівців із цифрових технологій. Дослідження виявило, що сучасний стан розвитку медіаграмотності у професійній підготовці фахівців із цифрових технологій зумовлений технологічними інноваціями, змінами в інформаційному просторі, соціально-культурними трансформаціями, еволюцією освітніх методик, політичними та правовими регуляціями, активною участю зацікавлених сторін та індивідуальними характеристиками. Таким чином, визначається потреба в постійній актуалізації освітніх програм і методик навчання, щоб забезпечити відповідність навчального процесу швидким змінам у цифровому світі та підготувати фахівців, здатних ефективно діяти в умовах глобалізації, технологічного прогресу та медійної розмаїтості. Важливість компонентів медіаграмотності для професіоналів у галузі цифрових технологій полягає в їхній здатності до ефективного аналізу, створення та застосування медійного контенту, що сприяє глибокому розумінню та критичному використанню цифрового контенту. На підставі дослідження встановлено, що всебічна підготовка фахівців у сфері цифрових технологій потребує не тільки глибоких технічних знань, але й розвинутої медіаграмотності. Це передбачає не лише освоєння медійного контенту та технологій, а й уміння критично аналізувати інформацію й етично її використовувати. Дослідження підкреслює необхідність подальших наукових розробок у сфері медіаграмотності, з акцентом на створенні інноваційних освітніх методик за допомогою сучасних технологій та інтерактивних платформ,

а також на важливості постійного аналізу її впливу на професійну підготовку з метою адаптації програм до динамічних змін медійного ландшафту та вимог ринку праці.

CURRENT STATE OF MEDIA LITERACY DEVELOPMENT IN PROFESSIONAL TRAINING OF DIGITAL TECHNOLOGY SPECIALISTS

Chorna A. V.

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Computer Science and Cybernetics
Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University
Naukove mistechko str., 59, Zaporizhzhia, Ukraine
orcid.org/0000-0002-0062-1144
chornaa@mdp.u.org.ua*

Serdiuk I. M.

*Senior Lecturer at the Department of Computer Science and Cybernetics
Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University
Naukove mistechko str., 59, Zaporizhzhia, Ukraine
orcid.org/0000-0001-6808-0586
serdiuk_iryana@mdp.u.org.ua*

Key words: *current state of media literacy development, professional training, digital technology specialists, educational programs, critical thinking, adaptation to technological changes.*

The article is devoted to the study of the current state of media literacy development among digital technology specialists to identify key areas, challenges and opportunities for improving their educational training. The study is based on the application of theoretical research methods, which includes the analysis of scientific literature, systematization and critical review of existing research in the field of media literacy. The work also involves synthesis methods for the integration of knowledge from different sources, assessment of trends and identification of promising directions for the development of media literacy among digital technology specialists. The study has revealed that the current state of development of media literacy in professional training of digital technology specialists is due to technological innovations, changes in the information space, socio-cultural transformations, evolution of educational methods, political and legal regulations, active participation of interested parties and individual characteristics. Thus, the need for constant updating of educational programs and teaching methods is determined to ensure the compliance of the educational process with rapid changes in the digital world and to prepare specialists who are able to act effectively in the conditions of globalization, technological progress and media diversity. The importance of media literacy components for digital professionals lies in their ability to effectively analyze, create and apply media content, which contributes to a deep understanding and critical use of digital content. Based on the research, it is established that the comprehensive training of specialists in the field of digital technologies requires not only deep technical knowledge, but also the developed media literacy. This involves not only mastering media content and technologies, but also the ability to critically analyze information and use it ethically. The study emphasizes the need for further scientific developments in the field of media literacy, with an emphasis on the creation of innovative educational methods using modern technologies and interactive platforms, as well as the importance of constant analysis of its impact on professional training to adapt programs to dynamic changes in the media landscape and labor market requirements.

Постановка проблеми. Проблематика полягає в дослідженні сучасного стану розвитку медіаграмотності у професійній підготовці фахівців із цифрових технологій. Це питання має значущість як у науковому, так і у практичному аспектах, оскільки перетинається із ключовими завданнями у сферах освіти, розвитку робочої сили й інтеграції нових медіатехнологій у різноманітні галузі. Вирішення цієї проблеми є критично важливим для підготовки професіоналів, які не тільки володіють знаннями у сфері цифрових технологій, але і здатні критично мислити для відповідальної навігації, аналізу та створення медіаконтенту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Протягом останніх декількох років опубліковано праці науковців щодо зростання уваги до медіаграмотності як важливого елементу в підготовці спеціалістів із цифрових технологій (Л.Д. Костенко); важливості практичної складової частини в навчанні медіаграмотності (О.Я. Стойка); ролі критичного мислення в розвитку медіаграмотності (К.О. Яндола); наявних бар'єрів у розвитку медіаграмотності, як-от брак часу в навчальній програмі, обмежені ресурси для викладачів, нестача кваліфікованих тренерів і швидкі зміни в медійному середовищі, що ускладнює підтримання актуальності навчальних матеріалів (Ю.О. Рибіна). Проте є питання, що залишаються малодослідженими, наприклад, інтеграція медіаграмотності у специфічні області цифрових технологій і аналіз її поточного рівня та довгострокових впливів на професійну компетентність фахівців.

Метою статті є дослідження сучасного стану розвитку медіаграмотності у професійній підготовці фахівців із цифрових технологій.

Завданнями статті є: 1) огляд наявних наукових праць, які зосереджуються на аналізі розвитку медіаграмотності в підготовці фахівців із цифрових технологій, з метою виявлення основних тенденцій і проблем, наявних натеper у цій галузі; 2) дослідження чинників, що визначають сучасний стан розвитку медіаграмотності у процесі професійної підготовки фахівців із цифрових технологій; 3) визначення основних компонентів медіаграмотності, які є важливими для успішної професійної діяльності в цифровому середовищі.

Виклад основного матеріалу. Сучасний стан розвитку медіаграмотності в освітньому та соціокультурному контексті можна оцінити як динамічний процес, що розвивається, з досягненнями та викликами. Підвищення рівня медіаграмотності стає все більш важливим у зв'язку зі зростанням ролі медіа в суспільному житті, швидким розвитком цифрових технологій і збільшенням обсягів інформації, доступної людям. Медіаграмотність – це здатність особи розуміти, аналізувати, оціню-

вати й ефективно використовувати різноманітні медіаформати й інформаційні ресурси [2, с. 109]. Медіаграмотність є важливою складовою частиною освіти та соціокультурного розвитку. Вона дозволяє людині ефективно сприймати й опрацювати велику кількість інформації, яка надходить через різні медіаканали, як-от телебачення, радіо, інтернет, соціальні мережі тощо [3, с. 56]. Знання медіаграмотності допомагає людям критично оцінювати інформацію, відрізнити факти від домислів і маніпуляцій, розуміти медіатехнології та їхні впливи на суспільство. Вона сприяє формуванню свідомого споживача інформації, який може вільно орієнтуватися в медіапросторі та взаємодіяти з ним конструктивно та відповідально [1, с. 226]. Медіаграмотність також відіграє важливу роль у розвитку громадянського суспільства, демократії та культури спілкування [5, с. 137].

Сучасний стан розвитку медіаграмотності у професійній підготовці фахівців із цифрових технологій в Україні та в усьому світі визначається кількома ключовими чинниками. Ці чинники впливають на якість і ефективність освітніх програм, спрямованих на розвиток навичок медіаграмотності серед студентів і професіоналів. Розглянемо їх.

1. Технологічні зміни й інновації є ключовим драйвером у формуванні сучасного інформаційного суспільства, впливають на всі аспекти життя, зокрема і професійну підготовку фахівців із цифрових технологій. Цей процес вимагає від освітніх інституцій і фахівців гнучкості та готовності до постійного навчання [7, с. 278].

З появою таких технологій, як штучний інтелект, машинне навчання, блокчейн, великі дані, інтернет речей (далі – IoT), а також нових медіаплатформ, професіонали мають не тільки опанувати ці інструменти, але й зрозуміти їхній потенційний вплив на суспільство, культуру й економіку. Це передбачає не лише технічні навички, а й глибоке розуміння етичних і соціальних аспектів застосування нових технологій.

Університети та коледжі стикаються з викликом інтеграції останніх технологічних досягнень у свої навчальні програми. Це передбачає не тільки оновлення курсів, але й розроблення нових дисциплін, які б забезпечували студентам знання та навички, необхідні для роботи у швидкозмінному технологічному ландшафті. Особливу увагу варто приділити практичному застосуванню теоретичних знань, забезпечити студентам можливість працювати над реальними проектами та вирішувати актуальні проблеми.

Швидкий технологічний розвиток створює виклики для фахівців, які мають постійно оновлювати свої знання та навички, щоб залишатися конкурентоспроможними на ринку праці. Водно-

час це відкриває нові можливості для кар'єрного зростання та розвитку в різних галузях, від кібербезпеки до розроблення програмного забезпечення й управління даними [4, с. 66].

Ефективне навчання медіаграмотності в контексті цифрових технологій вимагає міждисциплінарного підходу, який об'єднує технічні, соціальні, етичні та правові аспекти. Розуміння взаємозв'язку між технологіями та суспільством допоможе фахівцям розробляти та впроваджувати інноваційні рішення, які враховують потреби й очікування різних груп користувачів.

2. Зміни в інформаційному просторі, зумовлені широким доступом до інтернету й експоненційним зростанням обсягу цифрової інформації, ставлять перед фахівцями із цифрових технологій нові виклики та завдання. Це особливо актуально в контексті розвитку медіаграмотності, яка стає невід'ємною частиною професійної компетентності [6, с. 39].

У сучасному інформаційному просторі користувачі щоденно стикаються з величезною кількістю даних, які включають новини, дописи в соціальних мережах, блоги, відео й інші форми контенту. Здатність критично оцінювати цю інформацію, відрізняти достовірні дані від неправдивих чи маніпулятивних, є ключовою. Це вимагає від фахівців розуміння методів верифікації інформації, знання джерел і механізмів поширення контенту, а також умінь аналізувати та критично мислити.

Феномен фейкових новин та інформаційних маніпуляцій став важливим викликом для суспільства. Фахівці в галузі цифрових технологій повинні не тільки вміти ідентифікувати недостовірну інформацію, але й розуміти механізми її створення та поширення. Освітні програми з медіаграмотності включають навчання методам фактчекінгу, аналізу джерел інформації та роботи з даними, що дозволяє фахівцям ефективно протистояти інформаційним загрозам [7, с. 279].

Уміння ефективно використовувати доступну інформацію є важливим для вирішення професійних завдань. Це передбачає здатність швидко знаходити, аналізувати та застосовувати релевантні дані для розроблення проєктів, ухвалення рішень і створення нового контенту. Розвиток цифрових навичок і медіаграмотності сприяє підвищенню професійної ефективності й інноваційності.

З огляду на постійні зміни в інформаційному просторі та швидке оновлення технологій, навчання протягом усього життя стає необхідністю для фахівців. Це означає постійне оновлення знань, удосконалення наявних і набуття нових навичок, а також готовність до адаптації у відповідь на еволюцію інформаційного середовища.

3. Глобалізація та мультикультуралізм впливають на спосіб, як медіа сприймаються та спо-

живаються в різних культурних середовищах. Фахівцям потрібно мати розуміння культурних і соціальних контекстів, щоб адаптувати та поширювати контент у міжнародному масштабі. Це може включати усвідомлення культурних особливостей і цінностей різних аудиторій, а також розуміння того, як ці контексти впливають на сприйняття й інтерпретацію медійного змісту [2, с. 110]. Отже, у навчальних програмах з медіаграмотності важливо приділяти увагу розвитку культурної компетентності та міжкультурної чутливості.

4. Еволюція освітніх підходів відіграє важливу роль у розвитку медіаграмотності, особливо в контексті швидкого розвитку цифрових технологій. Інновації в освіті, як-от електронне навчання, відкриті онлайн-курси й інтерактивні платформи, відкривають нові горизонти для навчання, дозволяють студентам і викладачам використовувати більш гнучкі, доступні й індивідуалізовані підходи до освіти.

Електронне навчання дозволяє студентам отримувати доступ до навчальних матеріалів з будь-якої точки світу, де є доступ до інтернету, що робить освіту більш інклюзивною та доступною. Це також сприяє самостійному навчанню, дозволяє студентам керувати власним процесом навчання у зручному для них темпі [4, с. 68].

Відкриті онлайн-курси (MOOCs) пропонують студентам можливість вивчати різноманітні дисципліни у провідних університетах світу без необхідності фізичної присутності в аудиторії. Це демократизує доступ до високоякісної освіти, робить її доступною широкому колу людей, незалежно від їхнього місцезнаходження або фінансових можливостей.

Інтерактивні платформи й інструменти сприяють більш активній участі студентів у навчальному процесі. Ігрові елементи, форуми для обговорень, віртуальні лабораторії та симуляції дозволяють студентам глибше занурюватися в матеріал, розвивати водночас критичне мислення й аналітичні навички [6, с. 40].

Еволюція освітніх підходів має особливе значення для розвитку медіаграмотності. Використання цифрових технологій та інноваційних методик навчання не тільки підвищує загальну доступність і якість освіти, але й допомагає студентам краще адаптуватися до вимог сучасного інформаційного суспільства. Це дозволяє їм ефективно аналізувати медійний контент, критично оцінювати інформацію та розуміти вплив медіа на індивідів і суспільство.

5. Політичні та правові регуляції відіграють ключову роль у формуванні та розвитку медіаграмотності. Законодавчі ініціативи та політика, спрямовані на вдосконалення освіти та медіа, мають великий вплив на процеси навчання та

формування медіаграмотності серед фахівців. Установлення стандартів і вимог до освітніх програм допомагає забезпечити консистентність і якість навчання в цій області. Політичні рішення також можуть сприяти розробленню та впровадженню програм підвищення медіаграмотності в різних сферах, що сприяє підготовці кваліфікованих фахівців, здатних ефективно працювати в цифровому середовищі [7].

6. Залучення зацікавлених сторін є важливим елементом для успішного розвитку медіаграмотності. Співпраця між університетами, урядовими агенціями, неурядовими організаціями та приватним сектором створює сприятливі умови для обміну ресурсами, досвідом і знаннями. Це сприяє створенню комплексних і актуальних освітніх програм, які відповідають потребам сучасного інформаційного суспільства. Така взаємодія дозволяє впроваджувати інноваційні підходи до навчання та підвищує ефективність процесу формування медіаграмотних фахівців [6].

7. Особистісні чинники відіграють критичну роль у процесі навчання медіаграмотності, оскільки мотивація, попередні знання та навички кожного студента сильно варіюються. Розуміння та врахування цих індивідуальних особливостей може сприяти більш ефективному засвоєнню матеріалу та розвитку відповідних навичок.

Мотивація є ключовим чинником у навчанні, оскільки вона визначає готовність студента до сприйняття нової інформації та виконання завдань. Високий рівень мотивації може забезпечити більш глибоке залучення у процес навчання та спонукати до самостійного дослідження теми. Для підвищення мотивації ефективними можуть бути методики, що базуються на інтересах студентів, актуальності навчального матеріалу для їхнього майбутнього професійного розвитку та використанні інтерактивних форм навчання [2, с. 111].

Попередні знання та навички студентів суттєво впливають на їхню здатність засвоювати нову інформацію. Студенти з вищим рівнем попередніх знань у сфері медіа та цифрових технологій можуть швидше прогресувати, тоді як початківцям може знадобитися більше часу та підтримки. Адаптація навчального матеріалу до різних рівнів знань студентів, включення диференційованих завдань і забезпечення індивідуальної підтримки можуть допомогти оптимізувати навчальний процес [5, с. 139].

Застосування індивідуального підходу, який ураховує унікальні особливості кожного студента, є важливим для підвищення ефективності навчання. Це може передбачати розроблення індивідуальних навчальних планів, використання гнучких методів навчання та надання змоги студентам

вибирати теми проєктів або напрями досліджень, що відповідають їхнім інтересам і кар'єрним цілям.

Включення інтерактивних елементів і практичних завдань у процес навчання може значно підвищити інтерес і залученість студентів. Це також сприяє кращому засвоєнню матеріалу, оскільки студенти мають можливість безпосередньо застосовувати здобуті знання на практиці, розвивати критичне мислення й аналітичні навички через рефлексію й аналіз.

Отже, сучасний розвиток медіаграмотності у професійній підготовці фахівців із цифрових технологій зумовлений технологічними інноваціями, змінами в інформаційному просторі, соціально-культурними трансформаціями, еволюцією освітніх методик, політичними та правовими регуляціями, активною участю зацікавлених сторін та індивідуальними характеристиками студентів. Ці чинники сприяють формуванню глибокого розуміння медіа, критичного мислення й ефективного використання цифрових інструментів. Зважаючи на це, освітні інституції стикаються з необхідністю інтеграції інноваційних методик і технологій для адаптації до динамічних змін у медійному просторі та технологічному ландшафті.

Медіаграмотність для фахівців у галузі цифрових технологій охоплює широкий спектр знань і навичок, які дозволяють ефективно аналізувати, створювати та взаємодіяти з медійним контентом в різноманітних формах. Основними компонентами, які є важливими для успішної професійної діяльності в цифровому середовищі, виступають: критичне мислення, медійна грамотність, інформаційна грамотність, творчість та інновації.

Критичне мислення є фундаментальним компонентом медіаграмотності. Воно дозволяє не просто споживати медійний контент, а активно його аналізувати, розуміти його структуру, мотиви та потенційний вплив на аудиторію. Розвиток критичного мислення в рамках медіаграмотності є не лише інструментом для критичної оцінки медійного контенту, але й фундаментальною навичкою, що сприяє формуванню інформаційної та цифрової компетентності в сучасному світі. Це має ключове значення для спеціалістів у сфері цифрових технологій, які є лідерами інновацій і формують майбутнє інформаційного суспільства [3, с. 58].

Медійна грамотність охоплює широкий спектр знань і навичок, необхідних для розуміння, аналізу та створення медійного контенту. Цей компонент медіаграмотності є особливо важливим для фахівців із цифрових технологій, оскільки вони часто взаємодіють з різними видами медіа у своїй професійній діяльності. Технічне розуміння медіа включає знання про те, як створюються та розповсюджуються медійні продукти. Це охоплює

вміння працювати з різними медійними платформами й інструментами, від класичних засобів масової інформації, як-от телебачення та радіо, до сучасних цифрових медіа, включаючи соціальні мережі та блоги. Також до цього аспекту входить розуміння процесів запису, монтажу, графічного дизайну й інших процедур створення контенту.

Для розвитку медійної грамотності важливо не лише накопичувати теоретичні знання, а й регулярно практикуватися у створенні й аналізі медійного контенту. Це може включати участь у медіаосвітніх проєктах, створення власних медійних продуктів, а також активне використання критичного мислення під час споживання медіа [5, с. 140].

Фахівці із цифрових технологій, які володіють високим рівнем медійної грамотності, здатні не тільки ефективно працювати у сфері медіа, але й відігравати важливу роль у формуванні інформаційної культури та сприянні розвитку відкритого, відповідального й інклюзивного інформаційного суспільства.

Інформаційна грамотність важлива для фахівців у цифрових технологіях, охоплюючи навички пошуку, оцінки, використання та поширення інформації. Вона дозволяє ефективно навігувати у світі інформації та критично її аналізувати. Розвиток цих навичок потребує постійного навчання, адаптації до нових інформаційних ресурсів і технологій, сприяє створенню знань та інновацій [1].

Цифрова грамотність є ключовою для професіоналів у цифрових технологіях, включаючи знання цифрових інструментів, кібербезпеки, етичного використання технологій, здатність до навчання й адаптації. Вона охоплює використання програмного забезпечення, захист даних, етичні норми в інтернеті, постійне оновлення знань для ефективної роботи в сучасному цифровому середовищі. Важливо не лише володіти технічними навичками, але й розуміти соціальні аспекти та бути відповідальним користувачем цифрових технологій [4].

Етичні та соціальні аспекти медіа важливі для формування медіаграмотності, оскільки медіа впливає на суспільні цінності та поведінку. Освіта у сфері медіаетики допомагає розуміти виклики виробництва та споживання медіа. Медіапрофесіонали несуть відповідальність за точність інформації й уникнення соціально шкідливого

контенту. Медіаінституції мають соціальну відповідальність за надання доступу до якісної інформації. Розвиток медіаетики в освіті передбачає практичне застосування етичних принципів, що важливо для виховання відповідальних медіафахівців [2].

Творчість та інновації відіграють вирішальну роль у розвитку медіаграмотності, особливо в контексті цифрових технологій. Ці елементи не тільки сприяють формуванню нових підходів до освіти та самоосвіти в цій галузі, але й відкривають широкі можливості для практичного застосування медіаграмотності у професійній діяльності. Творчість та інновації є не просто доповненнями до навчального процесу з медіаграмотності у сфері цифрових технологій, а його основою, що дозволяє підготувати фахівців, здатних ефективно діяти у швидкозмінному медійному середовищі [5].

Для фахівців у галузі цифрових технологій медіаграмотність стає невід'ємною частиною професійної компетентності, яка дозволяє не тільки критично оцінювати й аналізувати медійний контент, але і створювати новий, відповідальний та інноваційний медіапродукт. Розвиток цих компонентів медіаграмотності є ключовим для успішної адаптації до викликів сучасного інформаційного суспільства.

Висновки та перспективи подальших розробок у цьому напрямку. У сучасному світі медіаграмотність є критично важливою для фахівців у сфері цифрових технологій, оскільки це не лише сприяє їхній здатності адаптуватися до швидких змін в інформаційному середовищі, але й відкриває шляхи для інноваційного розвитку. Вивчення медіаграмотності дозволяє фахівцям не тільки критично оцінювати інформацію та медіаконтент, але й ефективно використовувати цифрові інструменти для створення нового контенту, сприяє їхньому професійному зростанню та розширенню кар'єрних можливостей.

Подальші дослідження в цьому напрямку можуть зосередитися на розробленні комплексних навчальних програм, які б інтегрували медіаграмотність у всі аспекти освіти та професійної підготовки, з метою формування у студентів не тільки технічних навичок, але і критичного мислення, етичного розуміння та творчого підходу до використання цифрових технологій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Костенко Л.Д. Цифрові технології в сучасній позашкільній освіті. *Педагогічні науки: теорія та практика*. 2021. № 2 (1). С. 226–230. <https://doi.org/10.26661/2522-4360-2021-1-2-35>.
2. Рибіна Ю.О. Розвиток медіаграмотності учнів у процесі створення шкільного медіа. *Інформаційні технології в освіті*. 2017. № 31 (2). С. 109–128.
3. Розвиток медіаграмотності молодого покоління: практичний аспект проблеми / Юлія Руденко та ін. *Фізико-математична освіта*. 2022. Т. 37. № 5. С. 56–63. <https://doi.org/10.31110/2413-1571-2022-037-5-008>.

4. Стойка О.Я. Формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх учителів в умовах дистанційного навчання. *Педагогічні науки: теорія та практика*. 2023. № 2. С. 66–72. <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2023-2-10>.
5. Яндола К.О. Формування та розвиток медіакомпетентності учасників освітнього процесу в мирний час та в умовах війни. *Науковий часопис національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 5 «Педагогічні науки: реалії та перспективи». 2023. Вип. 93. С. 137–143. <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.93.28>.
6. Bran R.A., Grosseck G. Press RESET: Digitalising Education in Disruptive Times. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*. 2020. № 12 (1Sup2). P. 39–48. <https://doi.org/10.18662/rrem/12.1sup2/245>.
7. Interaction of Digital Trends and Sustainable Development: The role of Contemporary Art / O. Stoliarchuk et al. *European Journal of Sustainable Development*. 2024. № 13 (1). P. 278–290. <https://doi.org/10.14207/ejsd.2024.v13n1p278>.

REFERENCES

1. Kostenko, L.D. (2023). Tsyfrovi tekhnolohii v suchasniy pozashkilniy osviti [Digital technologies in modern extracurricular education]. *Pedagogical sciences: theory and practice*. № 2 (1). P. 226–230. <https://doi.org/10.26661/2522-4360-2021-1-2-35>.
2. Rybina, Yu.O. (2017). Rozvytok mediahramotnosti uchniv u protsesi stvorennia shkilnoho media [Development of students' media literacy in the process of creating school media]. *Information technologies in education*. № 31 (2). P. 109–128.
3. Rudenko, Yu., Dehtiarova, N., Petrenko, S., Horokhova, V. (2022). Rozvytok mediahramotnosti molodoho pokolinnia: praktychniy aspekt problemy [Development of media literacy of the young generation: practical aspect of the problem]. *Physical and mathematical education*. Vol. 37. № 5. P. 56–63. <https://doi.org/10.31110/2413-1571-2022-037-5-008>.
4. Stoika, O.Ya. (2023). Formuvannya informatsiino-tsyfrovoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv v umovakh dystantsiinoho navchannya [Formation of information and digital competence of future teachers in the conditions of distance learning]. *Pedagogical sciences: theory and practice*. № 2. P. 66–72. <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2023-2-10>.
5. Yandola, K.O. (2023). Formuvannya ta rozvytok mediakompetentnosti uchasnykiv osvitnoho protsesu v myrnyi chas ta v umovakh viiny [Formation and development of media competence of participants in the educational process in peacetime and in wartime]. *Scientific journal of the Dragomanov National Pedagogical University*. Series 5 “Pedagogical sciences: realities and prospects”. Vol. 93. P. 137–143. <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.93.28>.
6. Bran, R.A. & Grosseck, G. (2020). Press RESET: Digitalising Education in Disruptive Times. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 12 (1Sup2), 39–48. <https://doi.org/10.18662/rrem/12.1sup2/245>.
7. Stoliarchuk, O., Binkivska, K., Khrypko, S., Spudka, I., Chop, V., Chornomordenko, I., & Salo, H. (2024). Interaction of Digital Trends and Sustainable Development: The role of Contemporary Art. *European Journal of Sustainable Development*, 13 (1), 278–290. <https://doi.org/10.14207/ejsd.2024.v13n1p278>.